

Nyt fra Center for Selvmordsforskning

Årgang 11 nr. 1, marts 2014

Ian Britton

Præsters forebyggelse af selvmordsadfærd blandt sårbare og udsatte grupper

Af cand.scient. Agnieszka Konieczna og Ph.D. Lilian Zøllner

Center for Selvmordsforskning igangsætter forskningsprojektet: Præsters forebyggelse af selvmordsadfærd blandt sårbare og udsatte grupper. Projektet er landsdækkende og støttet af Velux Fonden og Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

Tidligere undersøgelse

I 2010 gennemførte Center for Selvmordsforskning undersøgelsen "Holdning til selvmordsadfærd og selvmordstanker samt viden og værdier blandt udvalgte personalegrupper". Undersøgelsen var rettet mod de faggrupper, som i kraft af deres arbejde kommer i kontakt med selvmordstruede mennesker. Resultaterne har vist, at 92% af præsterne har været i kontakt med selvmordstruede personer. Men præsterne er den faggruppe, som har mindst viden om selvmordsadfærd, og som udtrykker, at de ved møde med selvmordstruede mennesker oplever stor usikkerhed og godt vil blive bedre til at håndtere og forhindre selvmordstanker og -adfærd.

Præsters rolle i forebyggelsen af selvmordsadfærd

Præster har været og er stadigvæk en overset faggruppe, når det gælder forebyggelsen af selvmordsadfærd. Præster er ikke primært uddannet til at tage sig af selvmordstruede. Men de kan hjælpe de selvmordstruede til en ny forståelse af deres liv, tanker og følelser. Præster kan gennem åndelige samtaler om eksistensielle spørgsmål hjælpe de selvmordstruede til at finde eller genfinde

meningen med livet eller mindske smerten hos efterladte og pårørende. At gennemføre samtaler i vanskelige situationer kan være en udfordring, og ofte står præsten alene med udfordringen. I den forbindelse er det vigtigt, at præster er bevidste om deres holdninger til de centrale etiske spørgsmål, som knytter sig til selvmord. Desuden er det vigtigt, at de har en vis basisviden om selvmordsadfærd, og håndtering af mødet med et selvmordstruet menneske.

Stort antal af mennesker, der skader sig selv, henvender sig til præster

Udenlandsk litteratur viser, at et forholdsvist stort antal mennesker, der tænker på at skade sig, henvender sig til præster i stedet for til sundhedssektoren. Det kan der være flere grunde til. De kan være mere trygge ved præsten end ved en terapeut; samtalen med præsten indeholder ikke eventuelle negative diagnoser, mennesker forbinder med psykisk sygdom, og mange mennesker har ikke råd til en psykolog.

Præsters kontakter med selvmordstruede mennesker

Tidligere havde præster udelukkende ansvar for sit eget sogn og dertil hørende opgaver. I dag arbejder præster i et tværfagligt felt. Nogle præster varetager særlige opgaver afhængig af, hvilken type ansættelse de har.

De kan være ansat som sognepræster, hospitalspræster, gadepræster, fængselspræster, feltpræster, ungdomspræster, studenterpræster og præster med særligt ansvar for indvandrere, døve eller hørehæmmede.

Præster møder mennesker i forbindelse med dåb, konfirmation, sjælesorg, vielser og begravelser. I kraft af deres arbejde har præster også tæt kontakt til de mennesker, som er i risiko for selvmordsadfærd. Især

- unge
- ældre
- efterladte
- fysisk og psykisk syge
- hjemvendte soldater
- indsatte i fængsler

er udsatte og udgør risikogrupper for selvmordstanker og selvmordsadfærd.

Håbløshed, meningsløshed og vanskelige sociale livsomstændigheder kan føre til selvmord blandt udsatte og sårbare mennesker.

Projektet

Formålet med projektet er at øge præsterens forebyggelsesindsats og derved mindske de udsatte og sårbare grupper selvmordstanker og selvmordsadfærd.

Målgruppe

Den primære målgruppe er de socialt udsatte og sårbare mennesker. Præster og kommende præster har som særlige arbejdsopgaver at varetage sjælesorg og indgå i samtaler om etiske problemstillinger herunder selvmord blandt udsatte og sårbare mennesker.

Etiske problemer

Der er en lang række etiske problemer forbundet med selvmordsadfærd:

- ret til at dø
- pligt til at leve
- synd
- skyld
- skam

Projektet kan bidrage til, at etiske problemer i forbindelse med selvmordstanker og -adfærd bliver debatteret blandt biskopper, provster og præster med henblik på at forebygge selvmordstanker og adfærd blandt sårbare og udsatte mennesker.

Præsternes uddannelse

Resultaterne og de mange etiske overvejelser og problemer, som er knyttet til spørgsmål om selvmord, vil indgå i kommende præsters uddannelsesforløb, i efteruddannelser, sjælesorg og samtaler med mennesker i mange forskellige livssituationer samt i den kollegiale vejledning.

Oplysninger

Yderligere oplysninger vedrørende forskningsprojektet kan fås ved henvendelse til:

Centerleder Ph.D. Lilian Zøllner
tlf. 66 11 21 80
e-mail: lz@cfsmail.dk

Akademisk medarbejder cand. scient.
Agnieszka Konieczna
tlf. 63 11 21 92
e-mail: agko@cfsmail.dk

Center for Selvmordsforskning varetager forskning i og vidensformidling om selvmordsadfærd, Register for Selvmordsforsøg og Register for Selvmord. Centret er en selvejende institution under Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold